

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 10 maja 2017 r.

Pozycja 80

POSTANOWIENIE z dnia 20 kwietnia 2017 r. Sygn. akt Ts 187/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej B.M. w sprawie zgodności:

art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 15) z art. 2, art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 97 ust. 2 oraz art. 101 ust. 2 w zw. z art. 101 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 września 2016 r. B.M. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność z Konstytucją art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 15; dalej: k.w.). Zakwestionowanemu przepisowi k.w. – w zakresie, w jakim „w kontekście wyborów do Sejmu i do Senatu nie dopuszcza innych protestów wyborczych, niż te wniesione z powodu naruszenia niektórych, enumeratywnie określonych przepisów prawa” – skarżący zarzucił, że jest niezgodny z art. 101 ust. 2 w zw. z art. 101 ust. 1 i art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 oraz z art. 2 w zw. z art. 10 ust. 2 i art. 97 ust. 2 Konstytucji.

Skarżący skierował skargę konstytucyjną w kontekście następującej sprawy. W związku z wyborami uzupełniającymi do Senatu przeprowadzonymi 6 marca 2016 r. skarżący wystąpił z protestem wyborczym przeciwko ich ważności. Jako podstawę faktyczną protestu skarżący wskazał prowadzenie na dużą skalę na rzecz jednej z kandydatek kampanii wyborczej przez instytucje państwowe, finansowanie jej kampanii na skalę przekraczającą limit dopuszczalnych wydatków, jak również akcję zastraszania wyborców zabierających głos na spotkaniu z kandydatką oraz rozdających ulotki profrekwencyjne. Po rozpoznaniu na posiedzeniu Izby Pracy Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, postanowieniem z kwietnia 2016 r., Sąd Najwyższy pozostawił protest skarżącego bez dalszego biegu. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy stwierdził, że opisane w proteście zachowania nie wypełniają ustawowych podstaw wnoszenia tego środka prawnego. Podkreślił, że w swoim proteście skarżący zarzucił nie tyle obrazę przepisów k.w., ile przepisów innych aktów prawnych, tj. Konstytucji oraz Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284). Sąd Najwyższy zaznaczył też, że „szeroka wykładnia podstawy protestu wyborczego określonej w art. 82 § 1 pkt 2 k.w. nie oznacza jednak możliwości objęcia hipotezą zawartej w tym przepisie normy prawnej wszystkich naruszeń przepisów k.w. Zgodnie z art. 82 § 1 pkt 2 k.w. istnieje bowiem konieczność wykazania wpływu tej podstawy protestu na wynik wyborów (związek przyczynowo-skutkowy)”.

W szczegółowym uzasadnieniu zarzutów skierowanych przeciwko art. 82 § 1 k.w. skarżący stwierdził, że zawarte w art. 101 ust. 2 Konstytucji sformułowanie „na zasadach określonych w ustawie” nie może być rozumiane „jako pozwalające na wyłączenie w drodze ustawy dopuszczalności niektórych protestów ze względu na rodzaj naruszenia prawa, którego te protesty dotyczą – o ile tylko takie naruszenie prawa może, na mocy przepisu art. 101 ust. 1 Konstytucji, być podstawą lub jedną z podstaw uznania wyborów za nieważne”. Zdaniem skarżącego brak kompetencji ustawodawcy zwykłego do wprowadzania ograniczeń co do dopuszczalności podstaw protestu wyborczego wynika dodatkowo z art. 77 ust. 2 Konstytucji i statuowanego w nim zakazu ustawowego zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. Wadliwość art. 82 § 1 k.w. upatruje skarżący także w niemożności uzyskania orzeczenia sądowego w przedmiocie ważności wyborów, co skutkuje – jego zdaniem – koniecznością stwierdzenia niezgodności tego przepisu z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji. Niezależnie od tego skarżący postawił zarzut naruszenia prawa do głosowania w sposób wolny od jakiegokolwiek przymusu oraz od zaangażowania organów państwowych w proces wyborczy. Prawo to wywiódł skarżący z art. 10 ust. 2 oraz art. 97 ust. 2 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

Ustalenie przez Trybunał, że skarga w całości lub w części swojego przedmiotu spełnia wymagania prawem przewidziane i nie występuje okoliczność przewidziana w art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy o TK, nakazuje Trybunałowi – w świetle art. 61 ust. 2 ustawy o TK – nadanie jej dalszego biegu.

Jak ustalił Trybunał, skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącego adwokat, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ od postanowienia Sądu Najwyższego z kwietnia 2016 r. nie przysługują żadne zwyczajne środki zaskarżenia. Trybunał stwierdza też, że skarżący dochował trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi zastrzeżonego w art. 77 ust. 1 ustawy o TK. Zgodnie z treścią dołączonych do skargi dokumentów, należy przyjąć, że postanowienie Sądu Najwyższego zostało doręczone skarżącemu 6 czerwca 2016 r., zaś skarga konstytucyjna została złożona 6 września 2016 r.

Skarżący prawidłowo, tzn. adekwatnie zarówno do treści orzeczenia wydanego w jego sprawie, jak i do zarzutów sformułowanych w skardze, określił przedmiot zaskarżenia – art. 82 § 1 k.w. Uprawdopodobnił także zarzut naruszenia przez zakwestionowany przepis

k.w. jego praw wynikających z art. 101 ust. 2 w zw. z art. 101 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji. W ocenie Trybunału, nie ma też podstaw do przyjęcia, że zarzuty sformułowane przez skarżącego obarczone są wadą oczywistej bezzasadności.

Tym samym, należy przyjąć, że skarżący wypełnił obowiązki wynikające z art. 53 ustawy o TK, co uzasadnia nadanie analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.